

Helst fáa vit fólkatingsval og:

Javnaðarstýri í Danmark fyri jól

Formaðurin í størsta løntakarafelagsskapinum í Danmark, LO ivast ikki í, at Danmark fer at fáa nýggja stjórn innan eitt hálvt ár, og tað verður ein javnaðarstjórn.

Finn Thorgrimson, sum júst hevur vitjað í Føroyum, heldur, at borgarliga minnilutastjórnin hevur rent seg fasta og helst verður tí nýval útskrivað innan komandi vár. Møguliga verður londu slit, tá samráðast skal um komandi fíggarlóg.

Danski LO-formaðurin hevur bert eitt boð uppá nýggjan forsætisráðharra, og tað er Poul Nyrup Rasmussen, formaður javnaðarflokksins. Royndir hansara sum floksformaður vísa, at hann avjgørt er egnaður til at røkja hesa týðandi uppgávu.

Hetta er ein av spurningunum, sum vit nema við í seinna partinum av samrøðu við Finn Thorgrimson. Fyrri parturin varð í Sosialinum hósdagin.

Finn Thorgrimson hevur arbeitt í LO í Danmark í meira enn 20 ár, so hann hevur drúgar royndir á fakkfelagsøkinum. Vit spurdu hann, hvussu stóran týðning fakkfeløg hava í dagsins samfelag, eitt nú í velferðarsamfeløgum sum teimum norðurlendsku?

–Tey hava sera stóran týðning, og tað verður nógv brúk fyri teimum í framtíðini eisini. Eg veit væl, at tað eru tey, sum siga, at brúk er ikki fyri fakkfeløgum í sokallaðum velferðarsamfeløgum.

Men til tað er at siga, at fortreytin fyri at tað ikki er brúk fyri fakkfeløgum er tann, at allir trupulleikar eru loystir. Og trupulleikarnir eru ikki loystir fullkomiliga, hvørki í Danmark ella í Føroyum. Vit hava framvegis í báðum londum íbúðartrupulleikar, arbeiðsloysi trupulleikar og nógvar aðrar trupulleikar sum eitt nú munurin millum rík og fátæk.

–Soleingi tað eru viðurskipti, sum kunnu gerast betri, so er tørvur á fakkfeløgum. Tað kann vera, at leikluturin hjá fakkfeløgum broytist, tá tíðirnar gerast betri, men tað fara at ganga mong mong ár, áðrenn tørvur ikki er á fakkfeløgum longur.

Arbeiðsloysi

–Nú hava tit í Danmark kent til arbeiðsloysi leingi, meðan hetta er heldur nýtt fyri føroyingar. Hvussu heldur tú ein eigur at loysa hetta stóra mál?

–Tað er tíanverri eitt

svar, sum er sera torført at geva. Tí ein av fyrstu fortreytunum fyri at kunna klára eitt arbeiðsloysi er, at tú hevur nakrar búskaparlígrar umstøður, sum gera, at tú kanst seta arbeiði í gongd. Ein onnur fortreyt er, at tú hevur mogleika politiskt at seta nakað í gongd. Tað merkir, at tað er neyðugt við sera tóttum samarbeiði millum politiska lívið, lønmótakarafelögin og arbeiðsgevaran. Her er tað nógv, sum skal ganga upp.

Finn Thorgrimson sigur víðari, arbeiðsloysi hevur tver torførar síður. Tann eina er konjunkturbetingað, t.v.s. at tað er ein spurningur um umstøður, sum eru galdandi aðrastaðni, og sum ávirka ein sjálfan og hin er ein spurningur um grundáskoðan.

–Har haldi eg, at vit í Danmark í eini 6–8 ár undir eini konservativari stjórn hava fokuserað nógv meira uppá gjaldsjavnvágin enn uppá at seta arbeiði í gongd. Vit rokna við at hava eitt yvirskot á gjaldsjavnanum uppá 25 mia. kr. Tað kundi eftir okkara metan gott tolt at verið nakað minni og harvið meina vit, at ein kann brúka meira til at økja almennu ilögurnar í anlegsarbeiði men eisini til tess at finna útvegir fyri at gera tað lættari hjá vinnulivinum.

Í Danmark hava vit tí tær búskaparlígrar fortreytirnar fyri at gera nakað, men okkara politiska lív tørvur eina grundáskoðan (holding) til víðurskiptini.

Torføra stóðan í Føroyum

Hvat víðvikur Føroyum, so heldur danski LO-formaðurin, at tann stóra ólukkan her er tann, at um somu tíð sum vit fáa eina búskaparlígra kreppu so fáa vit eisini nógv minni av fiski, sum so aftur hevur arbeiðsloysi við sær ikki bert í fiskivinnuni men kring alt samfelagið.

–Út frá hesi sannroynd dugi eg at síggja, at tit

hava fingið nakrar trupulleikar, sum eru sera sera torførir at loysa.

Javnaðarflokkar og týðningur teirra

–Nú hava vit tosað um týðningin fakkfelögin hava fyri velferðarsamfelögin í Norðurlondum. Men hvønn týðning heldur tú javnaðarflokkarnir hava í hesum londum?

–Lita vit at Danmark, so hevur javnaðarflokkurin

Finn Thorgrimson, formaður í LO

sera stóran og vaksandi týðning. Vit síggja, at danski javnaðarflokkurin er komin meira við, og eg havi stórt álit á, at komandi stjórnin, sum verður skipað í Danmark, verður ein javnaðarstjórn. Og tá haldi eg eisini vit frá broytt politisku grundáskoðanina, sum so aftur kann fáa vent eini negativari gongd til eina positiva.

–Men, leggur Finn Thorgrimson afturat: –Vit mugu eisini viðganga, at vit hava meira enn 300.000 arbeiðsleys í Danmark. Og tað merkir, at sjálvt ikki ein sosialdemokratisk stjórn, hvussu góðan vilja hon enn hevur, er før fyri at venda einum so stórum arbeiðsloysi til at fáa øll í arbeiði aftur yvir stutta tíð.

Málið snýr seg um at stinga út í kortið eina aðra og meira virkna politiska kós, har tú hyggur frameftir og ikki bara letur standa til.

Samarbeiði millum javnaðarflokk og fakkfelagsrørslu

Finn Thorgrimson sigur víðari, at tað er eingin ivi um, at eitt tætt samarbeiði millum teir báðar partarnar í arbeiðararørsluni, nevniliga javnaðarflokkinn og fakkfelögin, fer at gagna gongdini og fáa fólk í arbeiði aftur, og tí haldur hann eisini, at fortreytin fyri at koma burtur úr verandi støðu er ein sterk

javnaðarstjórn.

–Men tað eru tey, sum siga, at tað er ikki neyðugt við eini javnaðarstjórn, tá tit jú hava eina borgarliga minnilutastjórn, sum rekur javnaðarpolitik?

–Hatta havi eg nýliga tikið støðu til. Áðrenn eg fór til Føroya høvdu vit fund í LO, har eg gjørdi vart við, at sjálvt um stjórnin í lötuni er bæði "træt og handlingsslammet" og tí í stóran mun leggur politikkin til rættis eftir krøvunum frá andstøðum, so er henda støða als ikki nøktandi.

–Hvørki fakkfelagsfólk ella onnur, sum stuðla sosialdemokratiska flokkinn, eru sinnað at góðtaka, at javnaðarpolitikur verður ríkin pr. "stedfortræder". Tað er av avgerandi týðningi, at javnaðarflokkurin er har, sum politisku avgerðirnar skulu takast og fremjast og í fyrisitingini.

Utan mun til hvussu nógv ein borgarlig stjórn er tvungen til at góðtaka av sosialdemokratiskum sjónarmiðum, so verður tað ongantíð tað sama sum ein sosialdemokratiskur politikur ríkin av sosialdemokratium.

Poul Nyrup

–Hvør verður komandi sosialdemokratiskur forsætisráðharri og nær fer hann til arbeiðis?

–Tað verður formaðurin

Poul Nyrup Rasmussen, formaður í danska javnaðarflokkinum